

OBUKA ČLANOVA GRADSKIH I OPĆINSKIH IZBORNIH POVJERENSTAVA 04.07– 15.07.2022. GODINE

NAJČEŠĆA PITANJA I ODGOVORI

- 1. Hoće li biti plaćeni članovi sa rezervnog spiska kvalifikovanih lica za članove ili zamjenike članova biračkih odbora na biračkim mjestima i za timove za otvaranje vreća i brojanje glasačkih listića u cilju pravilnog objedinjavanja izbornih rezultata?**

Da, ukoliko budu imenovani u birački odbor ili tim za otvaranje vreća u cilju pravilnog objedinjavanja izbornih rezultata.

- 2. Tko plaća timove za pravilno objedinjavanje izbornih rezultata?**

U dosadašnjoj praksi, bez obzira provode li se opći ili lokalni izbori, timove za pravilno objedinjavanje izbornih rezultata nije plaćalo Središnje izborno povjerenstvo BiH. Razlog za navedeno je što trenutna aplikacija za unos članova biračkih odbora ne ostavlja mogućnost unosa podataka o imenovanim timovima za pravilno objedinjavanje izbornih rezultata, te Središnje izborno povjerenstvo BiH ne raspolaže podacima o istim. Također, Središnje izborno povjerenstvo BiH prilikom donošenja odluke o visini naknade za rad u biračkim odborima raspolaže tačnim podacima o broju članova biračkog odbora i sumi novca koji je raspoređen za tu namjenu, pri čemu ne raspolaže podatkom o broju članova timova za pravilno objedinjavanje izbornih rezultata koji će biti angažirani. Iz svega navedenog proističe da članove timova za pravilno objedinjavanje izbornih rezultata trebaju platiti izborna povjerenstva osnovnih izbornih jedinica.

- 3. Do kada se mora formirati rezervni popis?**

U razdoblju od 53. do 30. dana prije dana održavanja izbora, nakon što ovjereni politički subjekti predaju svoje kandidate za članove biračkih odbora, izborna povjerenstva je u obvezi da popuni sve pozicije u biračkim odborima. Ukoliko određeni politički subjekti ne predaju dovoljan broj kandidata za članove biračkih odbora, izborna povjerenstva je obvezno da na nedostajuće pozicije imenuje osobe s rezervnog popisa. Iz navedenog proističe da izborna povjerenstva treba imati formiran rezervni popis 30 dana prije dana održavanja izbora, kako bi moglo imenovati biračke odbore u zakonom predviđenom roku.

- 4. Može li se odrediti lokacija za biračko mjesto u zgradi koja je uvjetna za biračko mjesto, ali u zgradi je sjedište političke stranke?**

Člankom 5.1 stavak (2) Izbornog zakona BiH propisano je da se biračko mjesto **ne može** nalaziti u zgradi u kojoj je sjedište političke stranke.

- 5. Šta se smatra pod obraćanjem tijelima vlasti?**

Izborna povjerenstva će se obratiti načelniku općine ili drugim tijelima vlasti, ukoliko imaju sjedište u toj izbornoj jedinici, za pomoć prilikom popunjavanja rezervnog popisa državnim službenicima ili uposlenicima iz tijela vlasti.

6. Zašto je dana prednost političkom subjektu koji je dostavio kandidata koji se nalazi na rezervnom popisu izbornog povjerenstva, a ne izbornom povjerenstvu?

Člankom 2.19 stavak (11) Izbornog zakona BiH propisano je da ako politički subjekt ne dostavi imena kandidata za članove biračkog odbora u roku iz stavka (10) ovog članka, to će se smatrati odustajanjem od dodijeljenog mjesta u biračkom odboru, ili je broj kandidata za članove biračkog odbora koje je predložila ovjerena politička stranka manji od broja članova biračkog odbora, općinsko izorno povjerenstvo samostalno će imenovati članove biračkog odbora, vodeći računa o multietničkom sastavu biračkog odbora, gdje je to moguće. Iz navedenog proističe da izorno povjerenstvo imenuje članove biračkih odbora tek u slučaju kada politička stranka ne dostavi dovoljan broj kandidata.

7. Definicija angažmana u smislu plaćanja zamjenika članova biračkih odbora; da li platiti zamjenika člana biračkog odbora ako zamijeni člana koji je otišao na kraću pauzu, npr. na ručak?

Angažmanom se smatra svaka aktivnost za koju se angažira zamjenski predsjednik ili član. Oni se plaćaju po vremenu za koje su angažirani. Središnje izorno povjerenstvo BiH će pripremiti formulu za izračun visine satnice za ovaj angažman.

8. Što uraditi u slučaju kada politička stranka predloži kandidata za člana biračkog odbora i za promatrača?

S obzirom da se birački odbori imenuju 30 dana prije dana održavanja izbora, a da se promatrači političkih stranaka akreditiraju do 15. dana prije dana održavanja, izorno povjerenstvo neće odobriti akreditaciju osobi koju je predložio politički subjekt, a koja je već imenovana za člana biračkog odbora.

9. Može li osoba koja ima prebivalište u Mostaru, a upisana je u Središnji birački popis u Istočnom Mostaru, biti imenovana u birački odbor u Mostaru?

Člankom 2. stavak (1) točka a) Pravilnika o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora propisano je da član biračkog odbora pored općih uvjeta propisanih Izbornim zakonom BiH mora ispunjavati i posebne uvjete i to: da ima prebivalište u općini za koju se imenuje birački odbor, u pravilu da je upisan u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za biračko mjesto za koje se imenuje. Sukladno navedenom, osoba koja ima prijavljeno prebivalište u Mostaru može biti imenovano u birački odbor u Mostaru, iako je osoba upisana u Središnji birački popis u Istočnom Mostaru.

10. Kada će se dostaviti štambilji i gdje oni ostaju po završetku procesa?

Štambilji će biti dostavljeni izbornim povjerenstvima s izbornim materijalom, a po završetku izbornog dana birački odbor će iste vratiti izbornom povjerenstvu u PLD vrećicama. Izorno povjerenstvo će otvoriti PLD vrećice i uskladištiti štambilje do narednih izbora. Način skladištenja štambilja je na obuci u kolovozu prezentiran izbornim povjerenstvima.

11. Potrebna je instrukcija kako organizirati BM zbog činjenice da su glasačke kabine okrenute prema unutrašnjosti biračkog mjesta.

Organiziranje biračkog mjesta ovisi o samom prostoru biračkog mjesta, te izorno povjerenstvo treba biračkim odborima prilikom edukacije dati uputu da se glasačke kabine

trebaju formirati tako da budu minimalno 1,5 do 2 metra udaljene od promatrača ili članova biračkog odbora.

12. Kako organizirati biračko mjesto da svi promatrači uđu da promatraju izborni proces s obzirom da se akreditira sve više promatrača od strane političkih subjekata?

Predsjednik biračkog odbora će evidentirati sve promatrače u Zapisnik o radu biračkog odbora i dozvoliti pristup promatračima u onom broju koji ne ometa provedbu izbornog procesa.

13. Hoće li biti objavljena nova pitanja za testiranje biračkih odbora?

Navedeni materijal je u pripremi.

14. Je li osoba koja ima deponiran potpis za podnošenje prigovora ujedno ovlaštena i za predlaganje članova BO ispred političke stranke?

Nije po automatizmu, ali može biti ukoliko politički subjekt obavijesti o tome izbornom povjerenstvu posebnim dopisom u kojem će navesti da je ta osoba ujedno ovlaštena za podnošenje SG-1 obrasca.

15. Hoće li biti problem ako ostane glasački listić sa štambiljom i potpisom kao neiskorišteni glasački listić?

Član biračkog odbora koji izdaje glasačke listiće će na iste stavljati otisak štambilja i potpis tek kada birač dođe do njega, tako da u neiskorištenim glasačkim listićima neće biti i onih na kojima je otisak štambilja i potpis člana biračkog odbora.

16. Kako izabrati između troje prijavljenih kandidata za kontrolore izbornih rezultata kada svi imaju izbornu iskustvo?

Člankom 69. stavak (3) Pravilnika o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini propisano je da će nakon isteka roka za objavu javnog oglasa, izbornom povjerenstvu provesti postupak intervjua sa svim prijavljenim kandidatima za kontrolore i imenovati propisani broj kontrolora.

17. Kako će se regulirati plaćanje kontrolora, mjesečno ili kao stalna naknada?

Kontrolori izbornih rezultata izbornih povjerenstava će obavljati svoje aktivnosti u razdoblju od 20. dana prije dana održavanja izbora do 3. ili 4. dana nakon održavanja izbora, na temelju čega će izbornom povjerenstvu donijeti odluku o visini naknade. Izbornom povjerenstvo će se prilikom donošenja odluke o visini naknade za rad kontrolora, rukovoditi brojem biračkih mjesta u osnovnoj izbornoj jedinici, a o čemu u pravilu ovisi i obim posla kontrolora izbornih rezultata. Za provedbu Općih izbora 2022. godine izborna povjerenstva sukladno svojim mogućnostima osiguravaju sredstva za isplatu kontrolora izbornih rezultata, a za naredne izborne cikluse navedena sredstva potrebno je planirati u financijskom planu izbornog povjerenstva.

18. Na prethodnim izborima je bio izrazito veliki broj fotografiranih glasačkih listića. Šta s tim glasačkim listićima? Mi smo ranije imali praksu da te glasačke listiće oduzmemo biračima, kvalificiramo ih kao oštećene, a biračima izdamo novi listić.

Navedeni postupak nije sukladan važećim propisima. Birački odbor nije smio izuzimati glasačke listiće, imali su obvezu evidentiranja činjenice u Zapisniku o radu biračkog odbora u dijelu Z5 sa podacima o biraču, kao i obavijestiti izbornu povjerenstvo o navedenom. Izbornu povjerenstvo na temelju prijave predsjednika biračkog odbora treba podnijeti kaznenu prijavu protiv birača po dobijanju zelene preslike Zapisnika o radu biračkog odbora.

19. Može li se na glasački listić naknadno (nakon što birač izvrši glasovanje) staviti otisak štambilja i potpis, ako je službenik zaboravio ovo izvršiti prilikom izdavanja glasačkog listića?

Svi glasački listići moraju biti ovjereni. Član biračkog odbora koji izdaje glasačke listiće ima obvezu staviti otisak štambilja i svoj potpis, a predsjednik biračkog odbora ima obvezu upoznati ga s navedenom obvezom, te ga upozoriti ako to zaboravi uraditi.

20. Sa štambiljima se otvaraju nove opcije za malverzacije (namjerno izostavljanje štambilja i potpisa). Treba se osmisliti procedura da se to spriječi.

Izborna povjerenstva će prilikom edukacije članova biračkih odbora iste obavijestiti da će Središnje izbornu povjerenstvo BiH sankcionirati člana biračkog odbora koji to bude radio. Izborna povjerenstva su na ovu temu dodatno obučena na obuci izbornih povjerenstava o radu biračkih odbora.

21. Postoji li mogućnost da se u Zapisnik o radu biračkog odbora deponira skraćeni potpis koji će član biračkog odbora koji izdaje glasačke listiće koristiti?

Potpis mora biti identičan potpisu na identifikacijskom dokumentu člana biračkog odbora zaduženog za izdavanje glasačkih listića.

22. Zbog nedostatka personaliziranih kuverti COVID birač nije ostvario biračko pravo? Ko je kriv zbog toga?

Izbornu povjerenstvo, koja prilikom podjele izbornog materijala posebnom mobilnom timu nije isti provjerilo i reagiralo na vrijeme kako bi poseban mobilni tim dobio dovoljan broj personaliziranih kuverti, ili običnih bijelih kuverti na koje bi članovi posebnog mobilnog tima upisivali podatke o biraču.

23. Štambiljanje glasačkih listića i potpisivanje na iste će otvoriti više problema nego rješenja. Otvara se mogućnost članu BO da pravi zlouporabu tamo gdje je nije ranije mogao praviti (jednostavno se neće potpisati na glasaški listić)

Odgovor na pitanje je dan pod rednim brojem 20.

24. Da li članovi mobilnih timova moraju stavljati štambilje na glasačke listiće?

Svi birački odbori i mobilni timovi su obvezni da na glasačke listiće stavljaju otisak štambilja i potpišu iste. Središnje izbornu povjerenstvo BiH će u okviru redovite kampanje informiranja birača o izbornom procesu biračima posebno naglasiti obvezu dodatne zaštite glasačkih listića od strane biračkog odbora.

25. Na javni oglas za kontrolore nam se javio umirovljenik koji ne poznaje rad na računaru, a drugi kandidat koji ima nešto izbornog iskustva nema dovoljno vremena da radi. Najoptimalnije rješenje bi bilo imenovanje člana OIP-a, odnosno, postoji li ta mogućnost?

Član izbornog povjerenstva ne može biti kontrolor izbornih rezultata, a način imenovanja i kvalifikacije su propisane člankom 69. Pravilnika o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini.

26. Mora li izorno povjerenstvo imenovati kontrolora na 5 godina ili može samo za konkretne izbore? Ima li neki obrazac ili izjava koja će kontrolore obvezati da zaista rade posao kontrolora izbornih rezultata?

Člankom 69. Pravilnika o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini propisano je da se kontrolor izbornih rezultata imenuje na 5 godina i izorno povjerenstvo ne može imenovati kontrolora samo za konkretne izbore. Obveze kontrolora propisane su rješenjem o imenovanju.

27. Šta je uloga lokalnog administratora i ima li on pravo na naknadu?

Administrator aplikacije izbornih rezultata je osoba koja će u aplikaciji dati prava imenovanim osobama od strane izbornog povjerenstva, referentima za unos, supervizorima i kontrolorima. Administracija aplikacije je obveza izbornog povjerenstva, koje može odrediti osobu koja će umjesto izbornog povjerenstva administrirati aplikaciju, te propisati naknadu za isto.

28. U jednom privatnom objektu imaju 2 biračka mjesta, ali vlasnik je udvostručio cijenu. Možemo li izmjestiti to biračko mjesto u školu koja je udaljena 1-1,5 km?

Ukoliko izorno povjerenstvo nema sredstava da iznajmi navedeni prostor ili prostor ne zadovoljava kriterije da bude biračko mjesto, izorno povjerenstvo može isto biračko mjesto izmjestiti u školu koja je udaljena oko 1.5 kilometara.

29. Problematika s novim političkim strankama koje otvaraju sjedišta u blizini biračkih mjesta (oznake političkih stranaka u krugu od 50m od biračkih mjesta)?

Izborna komisija će navedenim političkim subjektima narediti da uklone vidljiva obilježja na dan izbora, a kako bi prostor biračkog mjesta bio sukladan propisima.

30. Ako politička stranka dostavi prijedlog samo za članove, a ne i za zamjenike, može li se odbiti njihov prijedlog?

Članak 10. stavak (10) Pravilnika o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora propisuje da izorno povjerenstvo iz prijedloga političkih stranaka prvo imenuje članove biračkog odbora, nakon čega imenuje zamjenike članova biračkog odbora.

31. Problematika žalbi na natječaj za kontrolore izbornih rezultata.

Izorno povjerenstvo u svojim odlukama i rješenjima mora navesti pouku o pravnom lijeku, odnosno, mogućnost ulaganja prigovora na isto Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Iznimka su rješenja o imenovanju članova biračkih odbora gdje se, sukladno članku 2.19 stavak (4) Izbornog zakona BiH, prigovor ulaže izbornom povjerenstvu.